Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXXI № 5 (3572) Варшава, 1 лютого 2026 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото з фейсбук-сторінки Uniters

Рекордна едиція акції «Свята без тата». с. 2

Фальшиве відео з очільником ОУП. с. 5

У Білому Борі заколядували вже 29-й раз. с. 10

ISSN 027-8254
05
9 770027 825269

eprasa.pl 3e3e268bd8

Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінки фонду Uniters

Рекордна едиція акції «Свята без тата»

– Ми завершили 12-ту едицію «Свята без тата». І ми вже працюємо над наступною. Без цього ми б не змогли спакувати достатньо подарунків для дітей з прифронтової зони, яких 6-7 тисяч, – розповідає «Нашому слову» про акцію Галина Андрушків, голова фонду Uniters, який організовує ініціативу.

інціаторки «Свята без тата» – Вікторія Батрин (ліворуч) та її мама Галина Андрушків

– Зібрано 249 153 злотих. Упаковано 6 904 подарунки. 1 228 912 злотих – це загальна вартість посилок у рамах 12-ї акції «Свята на лінії вогню 2025» – «Свята без тата». Чи очікували ви такого результату?

– Ні, цього року – це рекорд. Це найбільше за всі роки. Це майже 7 тисяч подарунків, запакованих у Варшаві. Чесно, ми того не сподівалися. Ми реалісти. Бачили, скільки коштує один подарунок і як йдуть всі збори. Практично всі збори стали. Ми сумнівалися, що навіть одну третю потрібної суми зберемо.

– Саме так. На початку грудня ви говорили, що занепокоєні цьогорічною едицією...

– ...я навіть не говорила про кошти, але й про речі для подарунків. Ми весь рік їх збирали. Це теплі пледи, рукавички, шарфи, м'які іграшки. Тоді грошей було навіть не на одну десяту подарунків. Тому не сподівалися, що дамо раду. Це вдалося надлюдськими зусиллями всіх наших партнерів та волонтерів. Усі діти, яких ми мали в списках, отримали подарунки. Списки були практично зі всіх прифронтових регіонів. Нам їх кожного року дає Генеральний штаб ЗСУ. Це десяти-, п'ятнадцяти-, а деколи двадцятикілометрова прифронтова зона, і за кожну зону відповідає певне військове угрупування. Вони збирають числа і подають нам кількість дітей. Ми висилаємо подарунки до кожного офіцера на кожен напрямок – сумський, запорізький, донецький, дніпровський і всі інші.

– Чим відрізнялася цьогорічна едиція? Знаю, що цього року у вас були незвичайні ельфи, також підтримка церкви?

– Дійсно, Синод єпископів Української греко-католицької церкви у Польщі цього року поблагословив нашу акцію, тобто взяли нас під свою опіку. Це відбулося вперше. Цим церква легітимізувала цивільну акцію. Проте не вперше Українська греко-католицька церква у Польщі нас підтримує, бо вона є нашим партнером від початку, з 2014 року. Цього року надійшла рекордна сума зі збірок, проведених по парафіях.

Для мене, напевно, несподіванкою було, що цього року до нас завітав президент України Володимир Зеленський, який приїхав з Андрієм Сибігою, міністром закордонних справ України. Президент привіз для нас нагороду і вручив її мені. Це волонтерська нагорода «Золоте серце». Посольство тримало у великій таємниці, що буде така відзнака. Я не знала до останнього. Андрій Сибіга, бувши ще послом у Туреччині, підтримував нашу акцію і був її частиною. Йому це дуже подобається. Міністр згадував про акцію, коли приїжджав до Польщі у складі делегації президента у попередні рази. Здається, вже третій рік Міністерство закордонних справ України надає патронат нашій акції. Також МЗС дає розпорядження по всіх інших посольствах України у світі підтримувати таку ініціативу. Тому, думаю, це теж мало вплив на візит президента до нас. А те, що Володимир Зеленський приїхав, вручив нагороду, ще й запакував подарунок для діток з лінії фронту, має символічне значення. Люди змучені, опускають руки й, певно, серед всіх починає нуртувати

Володимир Зеленський та Галина Андрушків

eprasa.pl 3e3e268bd8

питання: «Чи ми робимо все правильно і чи те робимо?» Але якщо на такому рівні є визнання, то це сигнал для всіх волонтерів, що таку справу потрібно робити, що робимо потрібну роботу. Це було визнання для всіх волонтерів у світі. Це був гарний людський жест.

Тут теж мушу наголосити, що без речових дарів ніколи не вдалося б зібрати стільки подарунків. Тому що за 249 тисяч злотих, які ми зібрали, навіть однієї третьої подарунків не спакували б. Усі речі, які люди приносять, – неоціненні: чи це іграшки, чи це рукавички, чи папір для пакування. Ми вже починаємо збір іграшок, теплого одягу. Нам їх вже можна доставляти.

– Хто зараз підтримує акцію – Церква, Посольство України, школи з українською мовою навчання у Польщі, Об'єднання українців у Польщі?

– Так, вони. Наприклад, Петро Кормило з гуртка ОУП у Катовицях особисто підтримує акцію і цього року долучив сілезького воєводу. Вони привезли нам значну суму грошей. Це дуже гарний жест з їхнього боку. Звісно, школи нас підтримують, теж Варшавський університет, де самоврядування студентів проводить свою збірку для нас. Тут теж з Народного дому в Перемишлі нам цілий бус речей привезли. Багато партнерів є з-за кордону. Наприклад, з Шотландії, Франції. Вони вже протягом року домовляються з нами, питають, що треба збирати. Всіх партнерів будемо перераховувати на фейсбуці.

Людей доброї волі багато. Наприклад, Посольство України у Китаї організувало збір серед усіх посольств інших країн у Китаї й передали нам гроші. Теж Посольство України у В'єтнамі. Це свідчить, що люди у світі не байдужі, особливо до долі дітей. Діти – це пріоритет. І навіть те, що сьогодні усі в світі збирають кошти на генератори, щоб зігріти Україну, – це вже частина душевного тепла, чи не найважливішого. А люди, зокрема діти, на лінії близько фронту мерзнуть не лише фізично.

– Які маєте відгуки?

– Ми від 2022 року в рамах акції «Свята без тата» проводимо акцію «Свята на лінії вогню». Везти дітям загиблих солдатів подарунки, як це було в минулі роки, ми зараз не в стані. Їх дуже багато, й немає статистики. Статистика буде відома після війни. Тому ми від 2022 року реагуємо на найнеобхідніші потреби там, де дійсно найгірші умови. На цих територіях проживає, як показує наша статистика, 6-7 тисяч дітей. Там умови страшної розрухи. Це регіони, де постійно є обстріли. Діти живуть у підвалах, без світла, тепла – без нічого, практично, як в окопах. Здавалося б, що всі про них забули, але це не так, бо військові постійно намагаються евакуювати цих дітей і не забувають, що саме під час Різдва дітям треба подарунки. Потрібно добро, тепло, яке ми в рамах акції передаємо.

– Доставляти посилки щораз важче. Бачив запис, де під час доставки подарунків у одну із машин влучив дрон.

– Це був для нас усіх шок. На машині був РЕБ, який мав заглушувати дрони. Не завжди, як видно, це вдається. Для нас несподівано, що так страшно ризикують військові. Але вони кажуть, що не залишать дітей. Ми запакували нові подарунки, бо ті, які їхали в машині, згоріли. Щастя, що дрон попав у капот машини. Двоє військових було поранено і потрапили до лікарні. Ще був другий дрон, який мав попасти в другу машину, що їхала, але військові відстрілювалися від нього.

– І зараз триває збір коштів на автомобіль?

– Так. Нам залежить на тому, щоб допомогти хлопцям. Вони везли подарунки для дітей, щоб показати, що світ пам'ятає про наймолодших українців. Тому просимо усіх підтримати наш збір на машину.

***

Інформацію про збір коштів на машину знайдете на фейсбук-сторінці організації Uniters.

eprasa.pl 3e3e268bd8

XXVIII Кутя у Познані

18 січня у Центрі культури «Замек» у Познані відбулося традиційне різдвяне свято «Кутя». Як наголошують організатори, подія вже 28 років об'єднує польську та українську громади Великопольщі.

«Цей вечір – це тепла зустріч у великій польсько-українській родині, яка разом святкує Різдво та навчає дітей традицій обох народів. До родини завітають польські та українські колядники», – писали у запрошенні на подію організатори.

У програмі свята особливе місце зайняло символічне вшанування українських воїнів. Під час заходу в залі був присутній військовий, котрий пройшов війну, отримав поранення та наразі проходить реабілітацію в Познані. Йому та іншим захисникам публіка дякувала стоячи тривалими оплесками.

У рамах цьогорічної Куті її учасники мали нагоду послухати колядки та щедрівки у виконанні хору «Ми з України», який складається з українок, що покинули власні домівки внаслідок війни. Теж виступили учні Освітнього центру «Школа „Материнка" імені Дмитра Павличка» у Познані, колектив «Пшеничне поле», хор «Сковорода», церковний хор греко-католицької парафії Покрови Божої Матері в Познані, гурт «Wielkopolanie» та інші виконавці.

Завершився вечір спільним виконанням колядки, яку присутні заспівали разом із виконавцями. Усі гості свята могли пригоститися кутею.

Організаторами XXVIII Куті у Познані були фонд «Разом у Польщі» та познанський Центр культури «Замек». Співорганізатором стало Громадсько-культурне товариство «Польща-Україна».

Фото з фейсбук-сторінки (Ukraińska Wiosna)

Радісне колядування у Вроцлаві

Радісне колядування відбулося у Вроцлаві вже 23-й раз. Його організовує Об'єднання українців у Польщі – гурток у Вроцлаві. В суботу, 17 січня, польські та українські гурти об'єдналися, щоб співати колядки в Аулі Леопольдіна Вроцлавського університету.

Концерт відбувся в рамах Вроцлавських днів християнської єдності. Були виконані різдвяні пісні України й Польщі, а спеціальними гостями стали гуцули з Коломиї (Україна) – ансамблі «Сварга» та «Покуття», які виконували гуцульський репертуар.

«Який це був концерт! Зворушливий, радісний, гарний, з побажаннями миру для всіх. Дякуємо, що співали колядки разом і були з нами у такій великій кількості», – написали діячі вроцлавського гуртка ОУП на своїй фейсбук-сторінці, дякуючи гуртам, диригентам, опікунам, батькам та глядачам.

Марію Рижик відзначено почесним знаком Підляського воєводства

15 січня в Підляській опері й філармонії в Білостоці відбулися Воєводські відзначення 20-ї річниці Закону про національні й етнічні меншини та регіональну мову. У святкуваннях взяли участь представники Союзу українців Підляшшя (СУП).

Як читаємо на сайті СУП, у межах програми заходу пройшла презентація загальнопольської виставки, присвяченої національним та етнічним меншинам, відбулася дискусійна панель «Закон про національні й етнічні меншини та регіональну мову – значення, історія, перспективи», а також представлено національні та етнічні меншини Підляського воєводства. Зустріч була нагодою для рефлексій над надбанням останніх двох десятиліть, обміну думками та спільного діалогу на тему сучасної й майбутньої ролі національних та етнічних меншин у регіоні. З цього приводу було також нагороджено лідерів меншин.

Почесним знаком Підляського воєводства удостоєно голову Союзу українців Підляшшя Марію Рижик. Тим часом пам'ятні гравертони отримали директор Підляського наукового інституту доктор Григорій Купріянович і керівниця українського ансамблю «Гілочка» з Черемхи Ірина Вишенко.

На закінчення відзначень ансамблі білоруської, литовської та української меншин представили художню програму. З українським народним репертуаром виступила черемоська «Гілочка».

Фото з фейсбук-сторінки СУП

Вечір колядок у Більську-Підляському

15 січня 2026 року в залі Більського будинку культури пролунало багато прекрасних різдвяних колядок та відчувалася сила різдвяно-новорічних побажань. Про це повідомлено на сайті Союзу українців Підляшшя. В рамах Вечора колядок свої таланти презентували учні Початкової школи № 4 та Дитячого садка № 9 «Лісова поляна» в Більську-Підляському, які вивчають українську мову.

Діти та молодь під керівництвом Єлизавети Томчук, керівниці Українського ансамблю пісні й танцю «Ранок», виконували більш та менш відомі різдвяні колядки й щедрівки у різних аранжуваннях. Щоб підкреслити ідею передачі традиції з покоління в покоління, у колядуванні допомагав ансамбль «Родина» з Дуб'яжина. На сцені також виступали гурти «Думка» з Більська-Підляського та «Вервочки» з Орлі. Організатором колядування був Союз українців Підляшшя.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 3e3e268bd8

Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінки ОУП

Фальшиве відео з очільником ОУП

Об'єднання українців у Польщі повідомляє, що у соціальних мережах розповсюджується фейкове відео з головою організації Мирославом Скіркою. У ньому очільник Об'єднання нібито порушує тему Волині. «Провокація швидко поширюється в інтернеті», – говорить Мирослав Скірка.

«Об'єднання українців у Польщі рішуче заявляє, що поширений у соціальних мережах відеоматеріал із зображенням голови Об'єднання Мирославом Скіркою та приписувана йому заява є неправдивими», – наголошено в офіційному повідомленні організації. Його Об'єднання опублікувало на своєму сайті 20 січня після того, як отримало інформацію, що відео ширяться мережею.

В ОУП додають, що запис не відображає справжньої позиції Мирослава Скірки.

«Матеріал був створений шляхом маніпуляції з використанням технології штучного інтелекту (так званого deepfake) за допомогою монтажу зображення та звуку», – читаємо у повідомленні.

Також зазначено, що відеоматеріал – це «дезінформація, яка має на меті ввести громадськість в оману і підігріти соціальну напругу».

Ідеться про відео, де голова Об'єднання заявляє, що українці нібито не несуть відповідальності за Волинську трагедію. В ньому, серед іншого, він говорить, що «у 1943 році це була обопільна стратегія виживання».

– Я усвідомлюю, що зміст цього запису мав на меті підбурювати поляків. Посил цього відео був простим: «голова Об'єднання українців у Польщі поширює неправдиву інформацію», – каже очільник організації, додаючи: – Важко точно визначити, хто першим завантажив запис на платформу X (раніше Twitter – прим. ред.).

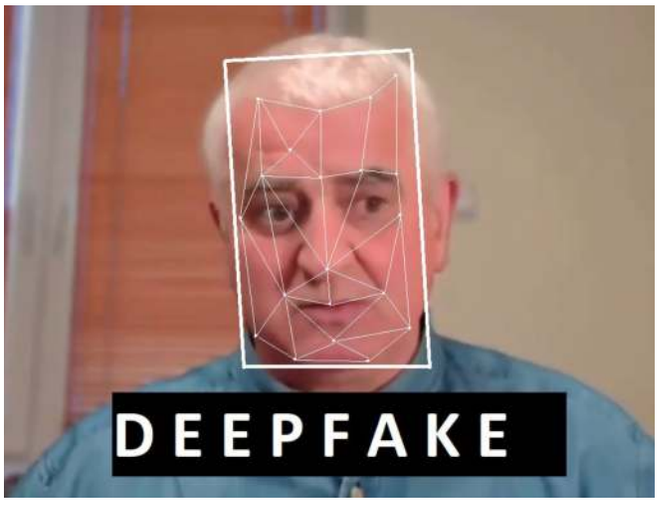
Відео швидко почало поширюватися у фейсбуці та на інших платформах. Більшість коментарів під відеоматеріалом були приблизно такими: «І вони отримують дотації від Міністерства внутрішніх справ та адміністрації?», «Чому держава фінансує цю організацію?»

Об'єднання зберегло запис, опублікований на платформі X, зробило скріншоти та повідомило про це до прокуратури. Організація також звернулася з проханням видалити відео до національного дослідницького інституту NASK (Науково-академічна комп'ютерна мережа), який дбає про цифрову безпеку.

«Також виявилося, що на платформі X було створено фальшивий акаунт під моїм ім'ям та прізвищем», – каже Мирослав Скірка.

Це не перший випадок, коли Об'єднання та його представників використовують у провокаціях і гібридній війні.

Нагадаємо, що навесні в мережі було поширено неправдиву інформацію, за якою ОУП нібито планує встановити біля Перемишля пам'ятник для одного з провідників Української повстанської армії. Тоді листи начебто від Об'єднання українців у Польщі почали отримувати польські

Мирослав Скірка (діпфейк – скріншот відео)

скульптори. У надісланих фейкових повідомленнях містилося уточнення розмірів, теми та місця розташування пам'ятника в ґміні Перемишль, яке, як було зазначено в листі, «узгоджується з владою». Також було вказано, що кінцевий термін реалізації проєкту – кінець листопада 2025 року. Інше повідомлення стосувалося того, що ОУП збирає кошти на виготовлення такого пам'ятника. Лист був написаний на фірмовому папері Об'єднання.

– Підписаний був членом Головної управи ОУП Стефанією Лайкош. Звичайно, все це було неправдою, як і адреса електронної пошти, з якої надсилали листи, – згадує очільник організації.

ОУП дізналося про фальшиві листи та адресу електронної пошти після того, як двоє адресатів зв'язалися з Об'єднанням у Варшаві й поінформували, що отримують дивні повідомлення. Виявляється, що, окрім скульпторів, листи, де містилося прохання вказати хто може бути автором пам'ятника, тоді надійшли й до культурних установ.

Про цей випадок ОУП повідомило в прокуратуру.

Голова організації заявляє: розслідування з'ясувало, що фальшива електронна адреса була створена в компанії, зареєстрованій у Нідерландах.

– «Голландський слід» не стосується лише нас. Розслідування показало, що фальшиву електронну адресу голови Українського дому у Варшаві Мирослави Керик, з якої надсилали фальшиві листи (зокрема, щодо президентських виборів у Польщі – прим. ред.), також було відкрито в цій же компанії в Нідерландах, – додає Мирослав Скірка.

Крім того, як ми вже повідомляли, в листопаді у соцмережах «TikTok» та X ширилось відео, у якому за допомогою технології «deepfake» відтворено вигляд та голос очільниці фонду «Український дім». У ньому вона начебто критично, з використанням нецензурних слів коментує ситуацію в Польщі на День незалежності. У фонді підтвердили, що відео є неправдивим.

Це вже не вперше в соцмережах поширюють фейкові відео або листи, де лідери української громади роблять критичні заяви. Мирослав Скірка не має сумніву що потрібно робити в таких випадках, а саме: повідомити про це службам.

– Ми ще не знаємо результатів розслідування прокуратури щодо фальшивої адреси нашої електронної пошти. Що стосується фіктивного відео зі мною та акаунту на платформі X, їх видалили. І саме це ми маємо робити, щоб запобігти поширенню брехні та дурості, – каже Мирослав Скірка. ●

eprasa.pl 3e3e268bd8

УКРАЇНА

Петро АНДРУСЕЧКО, Київ

Оборона та енергетика з новими очільниками

Незабаром мине чотири роки від початку повномасштабної російської агресії. Попри триваючі «мирні переговори», наразі ніщо не вказує на швидке завершення війни. путін не відмовляється від своїх цілей і вірить, що йому вдасться перемогти на полі бою. Щоправда, попри чисельну перевагу, російська армія не змогла прорвати фронт у 2025 році. А брак успіхів на передовій призводить до того, що росія дедалі частіше вдається до вже випробуваного «інструменту» боротьби – тероризму проти цивільного населення України. У Києві та інших українських містах внаслідок російських атак на енергетичну інфраструктуру мільйони мешканців змушені під час морозної зими жити без електроенергії, опалення та води.

У цій ситуації ключовими з української точки зору є два напрями державної політики: оборона та енергетика. У січні серед кадрових змін у структурах влади було призначено також нових міністрів енергетики та оборони. Щоправда, як новий міністр енергетики Денис Шмигаль, так і міністр оборони Михайло Федоров уже давно перебувають в українському уряді.

Виклики, що стоять перед ними, – величезні. Обидва мають також чимало переваг. Шмигаль упродовж кількох років працював на високих посадах у найбільшій приватній енергетичній компанії ДТЕК. Пізніше він багато років обіймав посади прем'єр-міністра і встиг теж побути міністром оборони.

Зі свого боку, Федоров із 2019 року очолював Міністерство цифрової трансформації, яке після російського вторгнення у 2022 році значною мірою зосередилося на допомозі Збройним Силам України. А сам Федоров став одним із головних кураторів розвитку дронів на полі бою. Обидва є свого роду «рекордсменами», щоправда, у різних категоріях.

Наймолодший міністр оборони

Михайло Федоров змінив на посаді міністра оборони Дениса Шмигаля. Він є не лише міністром, який працює найдовше з моменту перемоги Зеленського, а й наймолодшим керівником оборонного відомства: 21 січня 2026 року йому виповнилося 35 років.

Майбутній міністр оборони народився в маленькому місті Василівка Запорізької області, яке після російського вторгнення у 2022 році опинилося під російською окупацією. Дитинство майбутнього міністра, як і більшості українських дітей у 90-ті роки, було скромним. У школі він почав підробляти, збираючи овочі та фрукти на полях місцевих фермерів. У 2007 році він отримав свій перший комп'ютер, на який скинулася вся родина. Так почався його шлях у цифровий світ.

На третьому курсі університету Федорова обрали студентським мером Запоріжжя. Тоді ж він зацікавився маркетингом у соціальних мережах (SMM). Це виникало з певної необхідності. Студентський мер задекларував розвиток трьох напрямків: молодіжне підприємництво, популяризацію здорового способу життя та студентське кадрове агентство. Щоб реалізувати ці завдання, грошей на звичайну рекламу у нього не було, тому довелось використовувати можливості соцмереж.

У 2014 році він закінчив навчання і почав розвивати власний бізнес, пов'язаний із маркетингом у соціальних мережах. Компанія SMMSTUDIO пропонувала свої послуги малому та середньому бізнесу. Обороти його фірми, як він пізніше розповідав у інтерв'ю, зростали щороку на 200-300%.

У 2017 році він познайомився з людьми з «Кварталу 95», з якими почав співпрацювати. Рік по тому завдяки їм він знайомиться з Володимиром Зеленським, і коли той оголосив про висунення своєї кандидатури, Федоров увійшов до його штабу, де займався виборчою кампанією в інтернеті.

Після перемоги Зеленський сам включив Федорова до виборчого списку «Слуги народу», а коли партія виграла вибори, президент запропонував йому посаду міністра цифровізації. І той швидко взявся за цифровізацію держави. Символом цієї діяльності стало створення електронного сервісу державних послуг «Дія».

Повномасштабна російська агресія призвела до того, що Федоров поставив перед своїм відомством абсолютно нові завдання, що відповідають потребам війни. У лютому 2025 року сума пожертв на цій платформі перевищила 1 мільярд доларів. Очолюване Федоровим міністерство зайнялося також безпосередньою підтримкою ЗСУ.

Завдяки сприянню міністерства Україна отримала 50 тисяч терміналів Старлінк (майже половина з них була закуплена Польщею) для цивільних та військових потреб. Спільно з Міноборони та Генштабом було запущено проєкт «Армія дронів», метою якого є прискорення виробництва безпілотників для потреб армії.

Ще однією спільною ініціативою став Bravel, який Федоров охарактеризував як «Amazon для війська». У своєрідному інтернет-маркеті для військових окремі підрозділи можуть обмінювати здобуті за успіхи на полі бою «є-Бали» на зброю.

Очолюване ним міністерство також сприяло відкриттю ринку для виробників дронів. Це призвело до зростання виробництва різних типів БпЛА для армії та створення нового роду військ з метою збільшення ефективності у війні дронів – Сил безпілотних систем.

Для міжнародних партнерів міністерство Федорова запустило платформу Test in Ukraine, яка дозволяє іноземним виробникам зброї тестувати нові технології в Україні.

Працеголік та бюрократ на багатьох посадах

Новий міністр енергетики Денис Шмигаль належить до зовсім іншого покоління, ніж Федоров, і його кар'єрний шлях також зовсім інший. Але й він має на своєму рахунку «рекорд» – найдовше перебування на посаді прем'єр-міністра за часів незалежної України (понад 5 років). У липні 2025 року Шмигаль пішов із посади прем'єр-міністра, його змінила Юлія Свириденко. Сам же він став міністром оборони, а в січні 2026 року очолив Міністерство енергетики.

Денис Шмигаль народився в 1975 році у Львові. Закінчив Львівську політехніку за спеціальністю «управління виробництвом». Згодом доповнив свою освіту, здобувши ступінь кандидата наук (відповідник польського доктора).

Друга половина 90-х років минулого століття була періодом бурхливих змін в Україні. Для багатьох українців це був час викликів, але також і період, що давав можливості для побудови кар'єри. Денис Шмигаль належав до других. Як він сам згадував в одному з інтерв'ю, він працював з 18 років і часто змінював роботу в різних приватних фірмах. Кажуть, що в його трудовій книжці понад 60 записів.

eprasa.pl 3e3e268bd8

У 2009 році Шмигаль перейшов із приватного сектору в державний – до Львівської обласної державної адміністрації. Але у 2015 році він залишив службу в адміністрації заради роботи в енергетичному холдингу ДТЕК, що належить мільярдеру Рінату Ахметову. Зрештою, він став директором Бурштинської електростанції в Івано-Франківській області. Ця електростанція неодноразово була однією з цілей російських ударів під час атак на енергетику.

Після перемоги Володимира Зеленського на президентських виборах у 2019 році нова команда відчувала кадровий голод. Шмигаль повернувся на державну службу, але цього разу як голова Івано-Франківської обласної державної адміністрації. В лютому 2020-го був призначений віцепрем'єр-міністром, а вже за місяць очолив уряд.

Дехто закидав Шмигалю, що він є людиною Ахметова, оскільки працював у його компанії. Але він сам пояснював, що ніколи особисто не зустрічав мільярдера і бачив його, як і більшість, лише по телевізору.

Під час прем'єрства йому кілька разів пророкували відставку, проте він протримався на цій посаді понад 5 років. На думку українських експертів, Шмигаль так довго залишався на посаді завдяки лояльності до команди Зеленського та відсутності власних політичних амбіцій. До того ж він має репутацію професійного бюрократа та трудоголіка.

Тим не менш, влітку 2025 року Зеленський вирішив змінити очільника уряду. Однак сам Шмигаль був надто цінним кадром, щоб його позбутися. Він отримав портфель міністра оборони. Його головним завданням на новій посаді, як згодом писали ЗМІ, було виправлення ситуації в міністерстві після хаосу, спричиненого його попередником Рустемом Умеровим.

Після пів року роботи Шмигаль не дуже прагнув чергової зміни, але Зеленський вже нібито пообіцяв його посаду Федорову, тому досвідчений бюрократ не мав вибору. Він очолив Міненергетики.

Стабілізувати енергетику

Денис Шмигаль після вступу на нову посаду заявив, що головним завданням на новому посту є якомога швидше пройти гостру фазу енергетичної кризи. Щоб досягнути мети, він окреслив три пріоритети.

По-перше, відновлення генерації, підстанцій, розподільчих мереж. Формування резерву потужностей та обладнання. Має бути відновлений і видобуток газу, котрий, як і генерація, є ціллю російських атак. Обіцяв доплати енергетикам і ремонтним бригадам. Окрім того, міністр прагне залучати більше енергетичної допомоги та фінансування.

По-друге, стійкість. Йдеться про розширення використання РЕБ та систем ППО за участю енергетичних підприємств, а також подальше будівництво захисту для енергетичних об'єктів. В цьому ж пункті плану знаходиться децентралізація енергетичних потужностей.

Третім завданням, яке визначив Шмигаль, є модернізація енергетики, зокрема розробка нових родовищ. Йдеться також про нові інвестиції та подальшу інтеграцію в європейський енергетичний простір.

Усі ці цілі виглядали б амбітними навіть у мирний час. А стан української енергетики, яка систематично нищиться росією з 2022 року, потребує надзвичайних заходів.

«За минулий рік вони завдали по енергетиці 612 цілеспрямованих комбінованих атак. Зараз інтенсивність лише зростає, удари відбуваються щодня. В Україні не залишилося жодної електростанції, яка за час війни не зазнала б ударів ворога. Вибито тисячі мегават генерації», – сказав Шмигаль 16 січня, виступаючи у Верховній Раді.

За такого масштабу російських атак завданням номер один залишається збереження цілісності енергосистеми.

«Ситуація зі світлом. Постійні атаки ворога, на жаль, не дають стабілізувати ситуацію. Енергосистема не встигає відновитися. Без світла в столиці через екстрені відключення – понад 800 тисяч абонентів. Дефіцит потужності зберігається. Працюємо з партнерами над його зменшенням», – наголосив Шмигаль 24 січня після чергового російського удару.

Подолання наслідків російського енергетичного терору є ключовим завданням, але перед новим міністром енергетики стоїть ще одне завдання – очищення атмосфери в самому міністерстві та навколо нього після викритого восени корупційного скандалу в енергетичній сфері.

Виснажити ворога завдяки технологіям

Президент Зеленський, пропонуючи Федорова на посаду міністра оборони, аргументував це потребою створення «максимальної технологічності» армії.

«Головний принцип – технологічність нашої оборони повинна зберігати життя наших воїнів. росія в цій війні має одну значну перевагу, а саме можливість тиснути масштабом ударів, масштабом штурмів на Україну. Ми маємо та мусимо відповідати більш активним застосуванням технологій, більш швидким розвитком нових видів зброї, новою тактикою», – написав Зеленський у соцмережах.

Війна з росією, яка має значну перевагу в живій силі на полі бою, вимагає технологічного підходу. Україна, обороняючись, уже показала, що має відповідний потенціал. Проте зараз необхідний його швидкий розвиток.

«Президент поставив чітке завдання: побудувати систему, яка здатна зупинити ворога в небі, просування на землі, посилити асиметричні та кібердари по ворогу та його економіці. Зробити ціну війни для росії такою, яку вона не зможе потягнути. Зупинити ворога силою», – описав своє завдання Федоров, виступаючи у парламенті.

Однією з головних цілей, що потребує швидкої реалізації, є зміцнення української протиповітряної оборони. Федоров анонсував побудову антидронового купола над Україною – системи, завдяки якій російські дрони будуть знищуватися ще далеко від цілей їхньої атаки (міст або об'єктів критичної інфраструктури).

Ще одна реформа в діяльності збройних сил – запуск єдиної системи управління застосуванням БпЛА – Mission Control, яка допоможе значно краще спостерігати за ситуацією на полі бою та вимірювати реальну ефективність окремих підрозділів, що використовують дрони.

Серед визначених Федоровим пріоритетів опинилося також питання подальшої мобілізації. Новий міністр зазначив, що майже два мільйони українців перебувають у розшуку (ухиляючись від мобілізації), а майже 200 тисяч перебувають у СЗЧ (самовільне залишення частини). Федоров пообіцяв комплексне системне рішення цих проблем.

Найближчі місяці покажуть, чи вдалося обом міністрам здійснити анонсовані зміни. У випадку Міністерства енергетики часовий проміжок, принаймні тимчасовий, є досить коротким. Українська енергосистема має вистояти до весни. Проте наступні місяці вимагатимуть інтенсивної роботи, щоб підготуватися до наступної зими.

У випадку Міноборони показником змін має стати реалізація поставленої Федоровим стратегічної мети – нищити 50 тисяч російських військових на місяць. Наприкінці минулого року цей показник становив майже 35 тисяч. На думку українських експертів, хоча росія і володіє значною перевагою в живій силі, цей ресурс все ж не є безкінечним.●

eprasa.pl 3e3e268bd8

ГРОМАДА

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

«Кутя та огляд вертепів» у Перемишлі

Перемиська кутя є важливою різдвяною традицією для української громади міста. Спільне колядування, поєднане з оглядом вертепів, пройшло 18 січня у Народному домі.

Цього року свято зібрало чимало старожилів та нових жителів міста. Перед виступом колядників відбулася спільна молитва, де перемиське духовенство спільно молилося на сцені, зокрема за завершення війни в Україні.

– Ми переживаємо важкий час для нашої батьківщини, України, і великої кількості українських вірян, які були змушені тікати від війни. Вони, мабуть, найбільше переживають. Тому, як завжди, у греко-католицькій та православній церквах ми молимося за мир, за щастя людей. Бо Різдво має бути саме радісним і щасливим для всіх, – говорив отець митрат Богдан Степан, парох греко-католицької парафії.

Своєю чергою парох православної парафії отець протоієрей Юрій Мокрауз зазначив, що у складні моменти життя народу особливо треба зберігати культурні традиції.

– Здавалося б, що ми тут лише співаємо собі колядки. Але ми тут плекаємо свої традиції та розвиваємо те, що отримали від наших предків, щоб це передати наступним поколінням. Це дуже важливе для побудови майбутнього народу, – наголосив отець Юрій Мокрауз.

Протягом вечора на сцені Народного дому виступили десять колективів. Серед них – учні Комплексу шкіл ім. Маркіяна Шашкевича як з класів початкової школи, так і ліцею, а також вчительський хор. Також були малюки з української групи при державному садочку № 9 у Перемишлі та жіноче тріо «Родовід» зі Львова. Протягом понад півторагодинного концерту на сцені прозвучало багато колядок, щедрівок, привітань та побажань від колядників. Презентували себе теж ансамблі, які діють при Народному домі – фолькгурт «Грайвітер» і гурт автентичного співу «Крайка» та дитяча «Краєчка».

Наприкінці організатори й публіка привітали оплесками та побажали многая літа для Тетяни Наконечної. Нагадаємо, що у грудні міністр культури та національної спадщини присудив українській культурній діячці з Перемишля бронзову медаль «За заслуги в культурі Gloria Artis».

– Дякуємо, вітаємо і дай нам всім стільки енергії, що маєш ти. А це відзначення тільки зобов'язує – не зупиняйся, – сказав, вітаючи лауреатку, Ігор Горків, голова Перемиського відділу ОУП.

– Є багато осіб, які заслуговують на таке вирізнення, – дякувала Тетяна Наконечна, котра протягом сорока років пов'язана з культурою української меншини в Польщі, зокрема є учасницею багатьох проєктів, що популяризують нематеріальну спадщину громади. Нагадаємо, що у 2011-2024 роках вона була керівницею гурту автентичного співу «Крайка», а від 2021 року керує дитячим ансамблем «Краєчка».

– Для мене натхненням стає те, що на цій сцені напевно є особи, які у майбутньому дочекаються більш важливих відзнак, – додала перемишлянка.

Цьогорічну «Кутю та огляд вертепів» відвідало понад 250 осіб. Усі могли приєднатися до збору коштів на підтримку ЗСУ, який проводився перед входом до театральної зали.

Організатором свята вже багато років незмінно є перемиський гурток ОУП. Як і під час минулих зустрічей, гостей на столах чекала типова різдвяна страва – кутя, яку підготували сестри-служебниці з Перемишля. Цьогорічну «Кутю та огляд вертепів» вели Дарія Пульковська та Ігор Горків. ●

eprasa.pl 3e3e268bd8

Людмила ШУБІНА,
міжкультурна асистентка школи в Бартошицях
Фото надала авторка статті

Благодійний шкільний вертеп у Бартошицях

Щороку у Різдво творяться справжні дива, адже воно об'єднує родини, нагадує про милість, співчуття та доброту, створює різдвяну казку та незабутню атмосферу.

Вертеп у Бартошицях

Здавна наші українські предки святкували різдвяні свята по-особливому: за родинним столом під час святої вечері, спільною колядою та молитвою. Тому це свято – ніби обрядове таїнство, яке ріднить, надихає, сіє в наших серцях надію та віру в щасливе майбутнє. А сьогодні для нас, українців, віра є надзвичайно важливим і потрібним інструментом для підтримки наших сил та мотивації, що зміцнює і цим наближає перемогу Україні.

У такі чудесні святкові дні українські сім'ї колядкою прославляють народження Спасителя. Звичай, який завжди наповнював енергією у складні часи, згуртовував і дорослих, і малих навколо спільних цінностей. Реальне єднання, коли люди збираються разом, щоб творити добро і допомагати одне одному, підтримуючи українську ідентичність та доводячи – справжнє Різдво живе у добрих справах.

Наприкінці минулого року особливої цінності дістала подія – традиційний український Вертеп, створений спільними зусиллями учнів, їхніх батьків та вчителів Початкової школи № 8 ім. Лесі Українки з українською мовою навчання в Бартошицях. Вертеп став не лише яскравим різдвяним дійством, а й символом єдності та прикладом плідної співпраці шкільної спільноти, важливим кроком у збереженні та популяризації українських різдвяних звичаїв, а також перетворився на патріотичну та волонтерську місію.

Яскрава вистава у виконанні юних талантів та їхніх наставників нагадала всім про живу силу традицій і взаємної підтримки. Головним сенсом цього заходу була благодійна мета, що надала події особливого суспільного значення, адже всі кошти, зібрані під час колядування, буде спрямовано на підтримку Збройних сил України.

Організаторкою заходу стала авторка цієї статті, і треба сказати, що ініціативність та спільна праця над проєктом разом з усіма учасниками дійства увінчалися справжнім успіхом. Завдяки загальним зусиллям і злагодженій співпраці Вертеп був тепло й з великою радістю прийнятий українськими родинами, які зустрічали колядників із щирим захопленням.

Музичний супровід забезпечив учитель музики Тарас Дуліш, який своїм гарячим запалом надихав учасників і надав колективу неповторності. Для втілення ідеї як волонтерка долучилася Наталія Дуліш – добре знана в громаді завдяки своєму чарівному голосу. Саме її співоча майстерність наповнила колядки особливою атмосферою, переносячи слухачів у справжню різдвяну казку та роблячи кожен виступ незабутнім.

26 грудня Вертеп вирушив по бартошицьких родинах, прославляючи Спасителя та ділячись спільною радістю.

Переодягнені у яскраві костюми, з колядками та щирими побажаннями, діти несли людям святковий настрій і віру в добро. Вертепне дійство вражало різноманіттям образів і вправною грою. Глядачі з цікавістю спостерігали за сценками, у яких гармонійно поєдналися біблійні та народні персонажі. Особливе захоплення викликала роль чорта – дотепна, жива й переконлива, яка додала виступам гумору. Поруч із ним органічно виглядали ангели, пастухи, Йосип та царі зі Сходу, створюючи повноцінну й динамічну різдвяну виставу.

Не можна не зазначити, що театралізована вистава, котра згуртувала дітей, батьків та вчителів дзвінкою колядою навколо благої та щирої справи, ще раз нагадала, що спільні зусилля і маленький внесок кожного з нас творять великі справи. Поєднання культурної спадщини з волонтерством, що несе радість, віру та конкретну допомогу, стає символом солідарності та внеском у майбутнє України.

Під час коляди було зібрано 5870 злотих, що підуть на потреби військових. Кожна пожертва стала черговим проявом небайдужості та вдячності тим, хто боронить українську державу. А ще хочеться підкреслити, що такі дійства доводять: традиції предків живуть, надихають і ріднять, а дитячі серця здатні творити великі справи заради спільної мети – миру та Перемоги.

Тож благодійний Вертеп, створений у Лесиній школі в Бартошицях, – це не просто різдвяна вистава, а потужний інструмент культурної дипломатії та допомоги, що живе завдяки щирості учасників та їхньому бажанню робити добро. ●

З колядою у родинах

eprasa.pl 3e3e268bd8

Анна ВІННИЦЬКА
Фото авторки статті

У Білому Борі заколядували вже 29-й раз

Діти, молодь, старші учасники, українці, поляки, греко-католики, римо-католики. Вже майже тридцять років усі вони незмінно збираються на спільне колядування у Білому Борі. Це особлива молитва Сходу із Заходом, а протягом останніх чотирьох років – вона сповнена благання за мир в Україні.

– Білобірське колядування – це гарна нагода помолитися співом і прославити Бога, народженого в тілі, який прийшов до нас. А те, що робимо це спільно з римо-католиками, є знаком, що ми перебуваємо у цій єдності народженого Ісуса, котрий прийшов до кожного, щоб насамперед єднати нас у цій любові. І ми сьогодні це робимо у спільній коляді, де показуємо любов до нашого Бога, нашої церкви та засвідчуємо, що незалежно від того, якого ми є обряду, всі з нас сьогодні готові бути тут і прославляти народженого Ісуса. Білобірське колядування протягом років єднає наші парафіяльні спільноти, наші народи, наші родини та наші серця. Дає свідчення віри та традиції. А спільне колядування римо-католиків та греко-католиків є чудовим знаком єдності та взаємної пошани, – мовив отець Михайло Іванців, адміністратор греко-католицької парафії у Білому Борі, організатор цьогорічного святкування.

– Це спільна молитва та спільне прославлення Бога, вхід до таємниці Різдва, до того факту, що Бог став людиною. Це спільне поклоніння Різдву, таке радісне і традиційне. А те, що це відбувається навперемінно в костелі та

eprasa.pl 3e3e268bd8

церкві, є великим багатством і Сходу, і Заходу. Дивитися, як ми можемо разом діяти на славу Божу в одній церкві, – це прекрасний досвід, – каже ксьондз Рафал Дреслер з римо-католицької парафії у Білому Борі.

У цьому році виступило 15 різних співочих гуртів, солістів, хорів, які представляли українські та польські школи, греко-католицькі та римо-католицькі парафії й клуби для літніх осіб – всі вони незмінно кожного року чекають спільного колядування, бо спів приносить радість. Тим часом те, що відбувається це по черзі в греко-католицькій та римо-католицькій святинях, додає містики та ще більше об'єднує місцеві громади. Під час заходу не відчувається суперництво, а навпаки – взаємна підтримка, адже буває, що ті самі виконавці співають як в українських, так і польських хорах.

– Немає другого такого заходу на Помор'ї. Мусимо пам'ятати: коли починали у Білому Борі організовувати польсько-українське колядування, то в Польщі ніхто ще не думав про такі спільні заходи. Тридцять років тому нас різнили не лише церковні календарі, але також багато поглядів на важливі теми. Проте незалежно від цього ми спільно колядуємо вже 29-й раз, і це, як на мене, є неймовірним. Як і те, що колядування по черзі проходить раз у церкві, а раз у костелі. По-моєму, коли б захід перенести до якогось залу, він втратив би свій особливий характер, тому що колядування це не просто спів, а духовна зустріч двох спільнот та двох культур, які взаємно проникають та доповнюють одна одну, утворюючи лише тоді повноту, – зазначив бургомістр Білого Бору Павел Міколаєвський.

У колядуванні участь взяв єпископ-помічник Вроцлавсько-Кошалінської єпархії отець Маріуш Дмитерко, який із сентиментом повертається до Білого Бору, де до свого призначення був парохом.

– Тішуся, що можу бути на білобірському колядуванні й спільною молитвою прославляти Господа Бога та випрошувати в Нього того, що нам є нині найбільше потрібно – миру в серцях, наших родинах, спільнотах та насамперед миру для нашої многостраждальної України, яка від чотирьох років огорнута війною. Просимо Господа Бога й молимося нашими щоденними молитвами, літургіями, але також таким концертом, щоб мир з неба зійшов на землю і перемінив людські серця, також ті серця, які сьогодні сповнені агресії. Щоб рука ненависті зупинилася, прийшов упрагнений мир й щоб ніхто ніколи вже не страждав, – говорив владика Маріуш Дмитерко.

Під час концерту також продавали солодку випічку, а отримані кошти мають бути призначені для допомоги Україні – разом вдалося зібрати 3850 злотих. Уже після концерту-молитви в парафіяльній залі церкви відбулась спільна вечеря для всіх учасників та запрошених осіб – і вже там можна було побачити, як польська та українська культури доповнюють одна одну, оскільки за спільним столом відбувається також спільне колядування. ●

eprasa.pl 3e3e268bd8

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Коляда гуртує: українське різдвяне свято у Венґожеві

У Венґожеві 17 січня в храмі Святого Хреста відбувся XIII Перегляд коляд, вертепів та щедрівок. Свято зібрало мирян, гостей і шанувальників української різдвяної традиції.

Учасників привітав отець Павло Старух, ігумен венґожевського василіянського монастиря та настоятель храму. Він наголосив на значенні колядки як важливого складника релігійної та національної ідентичності українців незалежно від місця проживання. За його словами, такі зустрічі зміцнюють віру, утверджують у важливості плекання традиції, дають можливість кожному поділитися здобутим досвідом. «Ми виходимо звідси сильнішими, утвердженими у вірі й переконанні, що нашу традицію потрібно плекати й відкривати її красу», – підкреслив отець Павло Старух.

Про громадський вимір події говорив співорганізатор свята голова венґожевського гуртка ОУП Дарій Драбик. Він зазначив, що заходи, як цей, зміцнюють українську громаду та роблять її помітною для місцевої влади. Багаторічна праця організаторів уже принесла конкретні плоди, зокрема задекларовану підтримку самоврядних структур. «Це показує, що ми є, що влада знає про нашу присутність і що ми твердо стоїмо», – наголосив Дарій Драбик. Він також повідомив, що вже відомо про наступний огляд коляд, котрий відбудеться за традицією в останню суботу перед зимовими канікулами.

У святковій програмі взяли участь діти та молодь із Собєх, Вєнцек, Бань-Мазурських, Срокова, Круклянок, а також діти воєнних біженців з України. Виступали колективи й сольні виконавці, яких підтримували батьки, катехити та вчителі. Програму завершив хор венґожевської парафії. Учасники перегляду наголошували на важливості регулярних зустрічей для збереження мови й традицій та передачі їх молодшому поколінню.

Вчителька Стефанія Урбанська відзначила освітній і виховний ефект подібних заходів, особливо для дітей зі змішаних родин: «Якщо не будемо вчити дітей і пригадувати наші традиції, то все пропаде». Своєю чергою для Зиновії Русин зі Львова, троє дітей якої виступали на огляді, участь у перегляді стала важливим досвідом відновлення зв'язку з українською культурою. «Коли з'явилася можливість колядувати тут, ми зрозуміли, що український зв'язок і культура в Польщі справді живі», – наголосила вона. А представник української громади Михайло Артимович підкреслив роль родини у передаванні традиції: «Хочу, щоб мій син зберігав традицію і колись передав її своїм дітям». Його син Яків зазначив, що спів колядок допомагає плекати культуру та бути прикладом для молодших. «Українські пісні варто співати й показувати молодшим, що це важливо», – сказав він, додавши, що його улюблена колядка – «Нова радість стала».

Підсумовуючи зустріч, владика Аркадій Трохановський наголосив на важливості участі дітей і молоді у відтворенні культури та збереженні віри. Він відзначив значення катехитичної праці, активне залучення світських катехитів і виховний ефект таких заходів для наймолодшого покоління. Окремо владика підкреслив роль родин з України, які приїхали після початку війни. «Ми повинні докладати більше зусиль, щоб виходити до тих українців, які ще не мають зв'язку з нашими спільнотами, і показати їм, що ми є», – зауважив владика. Він, як і організатори події, подякував місцевій владі за підтримку.

Цього разу в українському святі коляди взяли участь бургомістр Венґожева Кшиштоф Колашевський, староста Йоанна Соцько та уповноважений воєводи у справах меншин Петро Бачевський.

Цьогорічне свято довело, що коляда здатна гуртувати покоління, зберігати традиції, хоча через мороз і заметіль учасників було дещо менше. Тому організатори запевняють, що наступного року всіх охочих у Венґожеві чекатиме ще більше тепла та радості. ●

eprasa.pl 3e3e268bd8

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Святкова «Зустріч з колядою» в Бартошицях

Захід уже традиційно організували українська школа імені Лесі Українки спільно з місцевою музичною школою. Подія зібрала дітей, батьків та шанувальників різдвяної музики української й польської культур.

Історія «Зустрічі з колядою» сягає 2017 року. Тоді перший концерт відбувся в стінах самої школи. Маючи успіх, подія перемістилася до Бартошицького будинку культури, де її знову тепло прийняли після перерви, викликаної пандемією.

У програмі цьогорічного концерту було представлено різноманітні варіації відомих різдвяних пісень – від сольних виступів з акомпанементом фортепіано чи акордеону до ансамблів віолончелістів й акордеоністів, а також хорових інтерпретацій. Звучали як відомі колядки польською мовою «Przybieżeli do Betlejem» чи «Cicha noc», так і українські «Добрий вечір тобі» та «Щедрик».

Уперше в рамах події родини та діти, які приїхали з України під час війни, зі своєї ініціативи створили вертеп. Саме з нього почався захід. Ця діяльність особливо тішить директорку української школи Любомиру Тхір. «До спільного виступу всіх мобілізувала Людмила Шубіна, асистентка міжкультурного виховання у нашій школі. Я завжди радію, коли можемо показати українську культуру та дати дітям як з України, так і з Польщі можливість виступати разом і долучатися до наших ініціатив», – відзначила директорка.

У музичній школі, яка є співорганізатором заходу, Орест Ортинський викладає музично-теоретичні дисципліни та керує хором. Більшість учнів школи – поляки, але є також українці. Як підкреслив учитель, усі вони охоче беруть участь у колядуванні. На концерт він обрав такі колядки, які мають відповідники в обох культурах. Наприклад, польське «Dzisiaj w Betlejem» відповідає українській колядці «Спас наш народився». «Сам процес колядування приносить велику радість не тільки дітям, а й дорослим. Маю враження, що вже восени всі чекають різдвяного часу, щоб колядувати. Це певна містика, глибоко закорінена й в українців, і у поляків», – підкреслив Орест Ортинський.

У таких подіях завжди в центрі уваги перебувають молоді артисти. Серед них був представник нашої громади Тимотей Баран, який виступав із хором музичної школи. Його улюблена колядка – «А вчора звечора», її він співає в дуеті. Улюблений інструмент Тимотея – скрипка, на якій йому «просто файно грати». На думку хлопця, такі концерти дають впевненість у власних силах, а кожен вихід на сцену допомагає краще справлятися зі стресом. «Дуже люблю співати коляди, бо саме так ми щороку вшановуємо народження Христа. Кожен їх співає і слухає», – говорить Тимотей.

На події виступив також Тимотей Суходольський з України, зараз – учень бартошицького ліцею. За його словами, важливим у подібних заходах є зміцнення спільноти. «Такі концерти єднають польську молодь з українською. У ці важкі часи війни, коли робиться багато для роз'єднання наших громад, ми просто мусимо триматися разом», – підкреслив Тимотей.

Зустріч у Бартошицях показала, що колядки – не просто музика, а спосіб будувати спільність, передавати традиції та дарувати радість. Польські та українські колядки, виконані разом, стали символом культурної співпраці та тепла святкового часу.

Почесний патронат заходу надав бургомістр Бартошиць Вєслав Курах, а медійний – тижневик «Наше слово». ●

eprasa.pl 3e3e268bd8

Леся САМЧИНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Лицар усмішки в епоху терору

«Сатира – це не просто сміх.
Це хірургічний інструмент,
яким ми вирізаємо пухлини нашого побуту»
(Кость Котко)

В історії українського Розстріляного відродження постать Миколи Любченка (відомого під псевдонімом Кость Котко) стоїть дещо осібно. Якщо Микола Хвильовий був бунтівним пророком, а Валер'ян Підмогильний – холодним аналітиком душ, то Любченко обрав для себе чи не найважчу роль – роль сатирика в часи, коли сміх був смертельно небезпечною зброєю.

Можливо, хтось із читачів подумає: «Ну от, знову про Розстріляне відродження. Кінця й краю нема тим загиблим літераторам». І буде, на жаль, правий. Жертвами радянського культурного геноциду 1920-1930-х років стали понад 30 тисяч представників української інтелектуальної еліти. Було жорстоко знищено (репресовано та розстріляно) понад 80% письменників, художників, режисерів, педагогів, науковців. Це на багато десятиліть обірвало розвиток української культури та науки, які в ті роки переживали підйом і за рівнем свого модернізму, авангардизму та філософської думки не поступалися паризьким чи берлінським школам. Нищення культури відбувалося паралельно з Голодомором, що створювало ефект подвійного удару – по селянству (кореню української нації) та по інтелігенції (її серцю). Тож згадувати про цей період – означає не лише вшановувати жертв терору, а й відновлювати нашу перервану ідентичність.

Микола Любченко (Кость Котко)

Микола Петрович Любченко народився 29 лютого 1896 року в Києві в родині службовця. Навчався у Третій київській гімназії, яку закінчив у 1914 році, а потім вступив на філологічний факультет Київського університету. Проте університетські аудиторії надовго його не втримали. Перша світова війна та революційні потрясіння вирвали покоління молодих студентів зі звичного життя. Провчившись в університеті лише рік і кілька місяців, Любченко залишає alma mater. У роки Першої світової війни з кінця 1915 року працює діловодом. Через два роки переїздить до Бердичева. Саме 20-ті роки стають справжнім горнилом майбутнього майстра слова. Він починає писати фейлетони для місцевої преси під псевдонімом «Кость Котко». Його перо було гострим, як скальпель, але за зовнішнім гумором ховалася глибока обізнаність у соціальних процесах. Його цікавило все – від побуту українського села до великої гри на міжнародній арені. Також Любченко писав і прозу на соціально-психологічну тематику, висміював чиновницьку тупість. Тексти сатирика були гострими й іронічними, вирізнялися використанням живої народної мови.

Революційні події 1917-1920 років втягнули Любченка у вир громадсько-політичної діяльності. У 1918 році, в період існування Української держави (другого гетьманату Павла Скоропадського), він вступив до підпільної Української партії соціалістів-революціонерів (УПСР), яка виражала інтереси селянства, підтримувала радянські ідеї, але прагнула незалежності України. Під час одного з антигетьманських повстань він обіймав посаду комісара Бердичева, а також організував при штабі повстанських військ газету «Свобода».

Після встановлення радянської влади Любченко зрозумів, що УПСР приречена – партія фактично самоліквідувалася, влившись до лав комуністичної партії. Тож в 1920 році він теж вступає до компартії, що й визначило подальшу траєкторію його кар'єри – з підпільного проукраїнського борця письменник переходить до середовища української радянської інтелігенції.

Насправді Кость Котько не «перефарбувався» в колір іншої влади. Він належав до тих представників інтелігенції, які щиро вірили у можливість національного відродження в межах соціалістичного існування. Проте, як свідчать архіви та мемуари сучасників, ця його віра та ідеалізм поступово розбилися об гранітну реальність сталінізму.

Микола Любченко обіймав різні відповідальні посади: працював у редакціях радянських видань («Радянське село», «Всесвіт»), служив у Народному комісаріаті закордонних справ, працював в дипломатичних представництвах у Варшаві та Празі, очолював Українську організацію Всесоюзного товариства культурних зв'язків із закордоном.

Досвід роботи в Європі наклав відбиток на його манери – із простого журналіста він став дипломатом, набув «європейського лоску» – тримався по-світські стримано та елегантно. Підкреслювала інтелігентність і його зовнішність – високий, стрункий, завжди з бездоганними зачіскою та бородою. Ідеально випрасуваний костюм-трійка, обов'язково біла накрохмалена сорочка і краватка. Микола Любченко сильно вирізнявся на тлі тогочасного

eprasa.pl 3e3e268bd8

літературного середовища, де панував пролетарський аскетизм. Він був таким собі франтом української літератури 20-х років. Його вишукані манери та охайність часто дратували радянських ідеологів, які бачили в цьому буржуазні пережитки.

Колеги й друзі Миколи вважали його неймовірно працездатним – він завжди працював у «газетному» темпі, міг написати якісний текст «на вчора». У середовищі літераторів того часу він був глибоко освіченим професіоналом, іронічним інтелектуалом. Письменник і колега Любченка Юрій Смолич, який разом з ним працював у популярному гумористичному журналі «Червоний Перець», так згадував професіоналізм Любченка: «Він був журналістом до мозку кісток. Не чекав на натхнення – сідав і писав. Його фейлетони були як постріли: влучні, швидкі й завжди в ціль».

Кость Котко своїм гумором не просто розважав читача, а створив особливий тип українського радянського фейлетону. Він поєднав іронію та українську мовну культуру з вимушеною лояльністю до радянської системи, що дозволяло йому говорити про абсурд і недоліки епохи, не порушуючи меж дозволеного. А робота в радянському посольстві у Варшаві в 1921-1924 роках дала йому матеріал для сатири на тогочасну європейську дипломатію.

Будучи редактором впливових видань, Любченко завжди тримав руку на пульсі культурного життя. Постійні робочі цейтноти вплинули і на звички журналіста – він був запеклим курцем, часто його бачили з цигаркою під час роздумів над черговим текстом. Любив добру каву та інтелектуальні бесіди в колі близьких друзів, де можна було обговорити новини світової політики. Його квартира в будинку «Слово» у Харкові була місцем, де за розмовами та жартами з друзями-письменниками ховалася тривога за свободу слова та майбутнє.

Любченко тісно товаришував з близьким по духу і поглядам гумористом Остапом Вишнею. Це була не просто дружба, а творчий тандем, союз двох людей, які намагалися зберегти людяність через сміх. Разом вони публікували спільні збірки гуморесок українською мовою, які розкуповувалися читачами як гарячі пиріжки.

Попри зовнішню успішність Миколи Любченка, атмосфера навколо нього ставала дедалі тривожнішою. У середині 30-х років маховик радянських репресій почав знищувати навіть тих, хто ще вчора вважався «своїм». Багато колишніх членів УПСР, ідеологічних побратимів Любченка, були оголошені контрреволюціонерами та заарештовані.

Журналіста-сатирика почали звинувачувати в ухиленні від партійного життя, недостатній відданості комуністичній системі. У 1934 році, коли він був членом редколегії журналу «Комуніст», в ухвалі парткому редакції зазначалося, що Любченко М.П. відмовчувався на партійних зборах і не брав участі у викритті осіб, оголошених контрреволюціонерами. Ці зауваження стали початком кінця не тільки його кар'єри, а й майбутнього.

У тому ж році, після вбивства секретаря компартії Кірова, маховик репресій запрацював на повну силу. Спочатку Миколу виключили з партії. А потім 4 грудня 1934 року заарештували у справі контрреволюційної «Української військової організації» (вигаданої чекістами структури українських націоналістів) за нібито приховування інформації про замах на Постишева (головного організатора Голодомору в тридцятих роках в Україні). Спочатку журналіст заперечував усі звинувачення, однак згодом, не витримавши тортур, був змушений визнати свою приналежність до контрреволюційних націоналістичних сил, підписавши цим собі смертний вирок.

За рішенням суду, Миколу Любченка позбавили волі на сім років з конфіскацією майна. Весною 1935 року його відправили до табору в Караганду. Цілий рік, будучи в таборі, він домагався дозволу на побачення зі своєю дружиною Оленою. Коли ця зустріч нарешті відбулася, вона стала для них останньою. Фактично це було прощання, бо обоє розуміли, що шансів на звільнення немає. Микола передав дружині кілька листів для друзів та записну книжку з віршами-казками для маленького сина.

В 1937 році Любченка перевели до Соловецького табору особливого призначення – найбільшого в СРСР. Це було фатальне місце, символ зламаних доль української інтелігенції та митців. Адже тут страчували всіх, хто не підкорявся радянській тоталітарній системі. І саме 1937-1938 роки стали періодом найбільш масових страт цвіту української нації, які увійшли в історію як Розстріляне відродження.

В той період сталінських репресій «політичних зрадників» було настільки багато, що тоталітарна система не встигала проводити повноцінний судовий процес над кожним з них. Тому створювалися так звані трійки НКВС, до складу яких входили три особи – начальник НКВС, секретар обкому партії та прокурор. Вони затверджували вироки заочно, без суду, свідків і захисту. Було два типи покарання: перша категорія – розстріл, друга – ув'язнення в таборі. Вироки не підлягали оскарженню. Письменник Кость Котко не став виключенням. 25 листопада 1937 року трійка НКВС засудила його до найвищого ступеня покарання – розстрілу. Вирок був виконаний 8 грудня. На той момент йому був лише 41 рік.

Миколі Любченку судилося прожити коротке, але сповнене бурхливими подіями життя людини, яка вірила в силу слова і водночас стала заручником жорстокого часу. Він встиг стати відомим сатириком-гумористом, журналістом і дипломатом, видав два десятки сатирично-гумористичних книжок, а його памфлети і гуморески друкувалися майже в усіх тогочасних газетах і журналах. Найбільш знаним твором Костя Котка вважається збірка фейлетонів і сатиричної прози «Обличчям до спини», у якій він показує людину, яка зовні декларує лояльність владі, а внутрішньо живе тривогою і страхом. Це був символічний образ тогочасного суспільства. Однак після розстрілу письменника більшість його творчого доробку була надовго вилучена з літературного обігу, а найбільш «крамольна» частина була знищена.

У 1956 році Миколу Петровича Любченка реабілітували. Його ім'я і вцілілі твори повернулися з небуття. Проте, на жаль, гуморист і сатирик Кость Котко дотепер все ще залишається в тіні свого сучасника Остапа Вишні, хоча у 1920-х роках їхня популярність була майже однаковою. Тексти Миколи Любченка поки що не стали класикою шкільних хрестоматій, але саме в цьому і полягає їхня цінність – нам ще належить відкрити його творчість у повній мірі. ●

eprasa.pl 3e3e268bd8

Андрий КСЕНИЧ

Нашы імена – стары и новы

В конечняньскій церкви заховала ся незвычайна книга, яку заложыл ищы перед І Сьвітовом війном добрі знаний не лем в Конечні и Ждыни парох о. Дуркот. (Книга лежыт на поличци там недалеко церкви, в моїй хыжці, а я не памятам імена отця. Може ся то змінит). Назвали єй *Касовом книгом*, бо фактычні єґомосьць записували в ній навіть найдрібніщы впливы и выдаткы, якы были вношены и побераны зо спільной церковной касы. Найдеме в ній вплаты за шлюбы, кстины, за замовлену Службу Божу, за похорон, тай шелиякы іншы припадкы. Касова книга служыла тіж, а може передовсім, яко каса пожычкова. Протягом довгых років, аж до 1947, на пару дни перед выселіньом найдеме там назвиска конечняньскых ґаздів, котры пожычали з касы грошы и вертали іх. Дивне, а може лем забавне може быти то, же остатній з пожытковців є там вписаний, але ци вернул долг, того юж певно не довідаме ся николи. Помер найперше спомнутий на початку парох, котрий започаткувал книгу, померли отці Володимир Ардан, Степан Дзюбина (в нас был Штефаном, знали його добрі нашы няньо), Ярослав Водонос; померли давно стары ґаздыні и ґаздове, але іх назвиска фурт стоят в книзі. По отцю Дуркоті книгу акуратні вели прикликаны ту єґомосьці. Не чул єм, жебы в Ждыни была проваджена така книга, але зато пару ґаздів з того сусіднього села брало пожычкы з конечняньской касы.

О тій вынятковій памятци з нашой церкви колиси юж єм споминал, але інтересувало ня толди тілко грошы зберала каса и як были они выдаваны. Каждий рік замыкат в книзі барз сумлінне підрахуваня приходів и выдатків, а разом з тым стоят назвиска ґаздів, котры не розлічыли ся з касом. Єдном з важных єй функций была обслуга актуальных выдатків на утриманя церкви. Сут оплати за сьвічкы, олій, вино, убезпечыня и податкы.

Тепер займу ся чымси зовсім, здавало бы ся, далекым од підставовой функциї касовой книгы. Заінтересували мене... імена мешканців нашого села. Зауважыл єм, же іх кількіст, од тых старых, біблійных, традицийных аж до новшых, а по правді и ориґінальных аж заскакує. Зачнийме од тых выміненых яко першы, котры переважні, так як и іншы народы, переяли-зме од Греків и Римлян. Зато в книзі стоят Димитрій Порянда; Григорій Стасяк и Георгій Млинарик, Лука Суховацкий и Мойсей Дубчак. Приводжу ту виняткова призвища, бо зауважыл єм, же в декотрых родинах трафляло ся більше ориґінальных імен. Без жадного сумніву однотуєме ту древнє іх походжыня. Вцалі не тяжче буде нам зауважыти, же нашы предкы потрафили зміняти іх на «барже свої». З Димитрія зробили Митра, а з Пантелеймона – Панька. Добрі памятам, як старого діда Сухувацкого и на заході вшыткы звали Паньком. Змінили му тіж назвиско, бо офіційно, службово записували го «Суховацкий», але серед люди чути было лем «Сухувацкий». Андрия записали яко Андрей, а з Йосифа в селі зробили «Осифа», зато Прокіп міг почути, же він акурат в селі буде «Прокоп», кус інакше ніж стояло в метрици.

Тепер приведу пару рідкых, а часом незвычайных імен. Єст іх заскакуючо дуже, и підут ту они так: Ізидор, Дамян, Ілія, Діонизій, Йосафат, Гнат? Лазор, Матей, Никита, Симеон, Теодосій, Теодор, Яков, но и...Конрад. То не вшыткы, бо пару подібных може ся ищы появит. Подаю іх в такій формі, як сут записаны в книзі. Нашы єґомосьці кінчыли выжшы духовны семінариї, тай не мали клопоту з записом імен офіцийних, але записували тіж так, як когоси звали в селі, «по-нашому». Верну ищы до приведеных імен, бо видно ту запожычыня, думам, же нпр. з польского могли перейти: Ізидор, Діонізій, Дамян, а што повісти о Конраді? Допишу ту малу увагу. Заздріл єм до сайту unian-ua, тай нашол єм інформацию, же в україньскій мові єст імено «Кіндрат-Кундрат», зато ту може дашто зо записом вышло не так? Ищы яко мале хлопя слухал єм старых ґаздів, и чул єм хыбаль імено «Кундрат». Справа не до перевіриня. А може дахто знає ту дашто веце? Для нас в Польщы то чысто літературне мено, котре в селі трафило ся в родині Поряндів. Пригадує мі ся штоси особливе о Поряндах, бо повідали, же трафили они до Конечной зо словацкой страны. Не фіґурує тото призвище в списі старых конечняньскых родин, якый на підставі шематизму нашой церквы сиисал для цілой Лемковины Іван Красовский (*Прізвища галицьких лемків у XVIII ст.*, Львів, Вид. «Край» 1993). Можливе то є, але не до справджыня, хоц для порядку додам, же родины з такым меном на словацкій стороні ся трафляют.

Для імена Ілія мам специяльну шану, бо так звал ся наш прадід, од котрого розросла ся фамелия Ксеничів в Конечні. Зрозуміле є, же то не вшыткы мужскы імена з нашого села, але час юж перейти до жіночых. Пані най мі пробачат, же зачал єм не од них. Не зато, же ставлям выжче панів, але іх імен было більше и так ся мі «нашмарили».

Разом назберало ся мі іх понад пятдесят и не сут то певно вшыткы, якы носили конечнянкы и конеяняне. Книга обіймає праві пятдесят років з жытя мешканців Конечной. Коли смотріти історично, то буде то дос короткий час, але як посмотріти на бурхливы події, якы мали толди місце, то буде то выняткový момент для села. Як иде о жіночы імена, то іх родовід є подібний до мужскых. Не буду того факту розвивал, зато на початок вкажу може на факт, же найбільше было Марий и Анн, але выписал єм тіж дві Єлены, котры в селі были Оленами. Признам, же тото імено подабат мі ся, тай як тепер чую, же жена президента Зеленьского тіж має імено Олена, то єст мі она якбы ближша. Як ся стало, же з грецкой Елені, польской Heleny, французкой Helene (зо значками над «е») в нас она появила ся в формі, яку маме тепер? Не знам што повіли бы мовознавці, а я розумію то яко своєрідніст и богатство нашого языка. Однотувал єм дві →

eprasa.pl 3e3e268bd8

Павло ЛОЗА

Виставка «Форми присутності: Мистецтво лемків/карпатських русинів»

Це перша така широка, комплексна презентація мистецьких досягнень лемків та карпатських русинів. До кінця червня виставка експонуватиметься в Державному етнографічному музеї у Варшаві (Państwowe Muzeum Etnograficzne).

Про виставку розповідає куратор Михайло Шимко
Фото з фейсбук-сторінки Державного етнографічного музею у Варшаві

Серед представлених робіт є праці таких художників, як Енді Воргол (Ендрю Варгола), Никифор (Епіфаній Дровняк) та професор Юрій Новосільський. Крім цього, на виставці можна побачити роботи Миколи Федака, Григорія Пецуха, Владислава Ревака та багатьох інших митців, які були лемками або пов'язані з лемківським мистецтвом.

«Я лемко, історик мистецтва та працівник Варшавського університету. Сьогодні як куратор виставки маю велику приємність запросити вас у подорож – подорож до Карпат», – сказав перед відкриттям ініціатор та куратор виставки Михайло Шимко.

Насправді ж географічний контекст експозиції набагато ширший, ніж просто Карпати.

Вперше разом «зустрілися» лемківські/русинські творці з Польщі, України, Словаччини, Чехії, Угорщини, Сербії, Румунії, Хорватії, США, Канади та навіть одна мисткиня з Аргентини.

Як зазначають організатори, виставка відновлює видимість лемківської/русинської творчості, яка «роками залишалася на узбіччі домінантних наративів про європейське мистецтво».

«Це доводить, що мистецтво лемків/карпатських русинів – не фольклорна цікавинка, а жива, автономна та багатовимірна частина культури, здатна вести діалог як з духовною спадщиною Карпат, так і з сучасною естетикою», – пишуть про виставку її автори.

Вони зазначають, що досвід вимушеної міграції, асиміляції, табору Талергоф та акції «Вісла» утворюють важливий фон цієї історії. А пам'ять про ці травматичні події знову з'являється у роботах художників та у предметах повсякденного вжитку з домівок лемків/русинів.

«У виставковому просторі вони стають живими свідками історії та ознаками виживання спільноти, яка, попри розпорошеність, змогла зберегти свою мову, ідентичність та пам'ять», – наголошують організатори події.

Тому виставка поділена на три частини: «Пам'ять», «Ідентичність» та «Транспоп». Матеріали доступні польською, англійською мовами та по-лемківськи.

Відкриття виставки «Форми присутності: Мистецтво лемків/карпатських русинів» відбулося 17 січня. На ньому виступив Лемківський ансамбль пісні та танцю «Кичера».

«Я досі під враженням від виставки в Державному етнографічному музеї у Варшаві – „Форми присутності: Мистецтво лемків/карпатських русинів". Два дні спілкування з мистецтвом та людьми, години зустрічей, емоцій», – ділиться враженнями від відкриття виставки на своїй фейсбук-сторінці етнограф доктор Мирослав Пецух. Тут представлено роботи і його дядька Григорія Пецуха.

Сама виставка у січні супроводжувалася різними ініціативами, включно з театральними виставами, лекціями про лемків та майстер-класами. Також під час зимових канікул було запущено нову програму музейних уроків, присвячену історії та культурі лемків.

Виставка «Форми присутності: Мистецтво лемків/карпатських русинів» у Державному етнографічному музеї триватиме до 30 червня. ●

Пелагії, котрых в селі и дома звали Пайзами. Пригадує мі ся ту ситуация, яка мала місце підчас «Ватры» деси коло двотисячного рока. В уйка ночувала на сіні делегация з України (в хыжи не было тілко місця), в котрій была п. міністер, або vice-міністер культуры, докладні юж не памятам. Коли почула она, же тета мают імено Пелагія, то зараз зьвідала ся як до нєй звертают ся в хыжы. Тета одповіли «же Пайза», на што пані рекла, же то так, як и в них «на Гуцульщыні». Так як и серед мужчин, так и в пань были особливы ци пак рідкы імена. Записал єм собі Йоанну, але то неє «нормальні» наше імено. Певно не вшыткы знают, же дома и в селі звали єй «Югаском». Не беру ту ся поясняти одкаль пришло такє імено до села. Хотіл бым так справді знати тото, бо з дому походила она з Ксеничів, з котрысой з шестох конечняньскых нашых хыж. Были ищы іншы, як хоц бы: Анастазія, Ірена, Данка, Ксеня, Марта, Орина, Теодосія, и... Дамицелия. Остатню паню записую так, як стоіт она в книзі. Видно ту, же ориґінальных жіночых імен є не меньше як мужскых. Певно трафили зо сусідніх сіл, часом дос далекых, бо Данка буде, деси з польскых. Анастазія, Теодосія то старинны імена и идут з Греків, але не лем тоты. А зас Дамицелия то імено, якє походит з латинкы и означат особу, котра панує в хыжы. Особа тота мала назвиско «Стасяк», котре барже пасує на польскє, та так собі думам, же могло тіж прити деси здалека. В телевізиї ци в радіо можеме го вцалі нерідко почути.

Як ся то стало – не барз розумію, и кус єм тым заскочений, же аж на сам конец пригадал єм собі імено Текля. Записане мам лем єдно, може то и зато, але преціж нашы, мої и молодшого брата мама, то была Текля. Імено, як з того видно, было скорше з тых рідшых. Прошу мі пробачыти тоту привату и то, же корыстам з можливости спомнути ту Маму.

Книга церковна, касова, а найти в ній можна тілко цікавих, преціж так фактычні юж історичных ци культурологічных інформаций. Выглядат на то, же можут то быти мої вцалі не остатні відвідини на єй сторінках. ●

eprasa.pl 3e3e268bd8

СПОМИН

Відійшов у вічність невтомний вчитель
ВОЛОДИМИР ГАЛАК

Найбільша цінність – це пам’ять

«Життя – не найбільша цінність. Найбільша – це смерть, після котрої, надіюся, стають безглуздими такі дрібниці, як життя». Хоча я погоджуюсь якоюсь мірою з цим твердженням, на яке натрапив у одному з есеїв сучасного українського письменника, перекладача й есеїста Андрія Любки, відомого також і в Польщі, складно усвідомити той факт, що не стало між нами українського патріота, вчителя, багаторічного директора освітніх закладів, громадського діяча, бджоляра Володимира Галака. Останні роки він жив у Сроковi, що в Кентшинському повіті. У вічність відійшов у кентшинській лікарні 16 січня у віці 87 років після довготривалої хвороби.

Не маючи ще восьми років, учнем першого класу початкової школи, Володимир Галак був депортований в 1947 році з рідного села Улазів на Любачівщині. Родину вимушено поселили на хуторі (колонії) під Сроковом Кентшинського повіту на Ольштинщині. Саме у Сроковi Володимир продовжив і здобув початкову освіту. Батьки, знаючи, що єдине освіту можуть запевнити синові на майбутнє, після закінчення початкової школи віддали його до Загальноосвітнього ліцею у Венґожеві. З Венґожевом був пов’язаний особливий епізод. Володимир Галак з ініціативним Михайлом Шумадою голосно запротестували проти обов’язкової російської мови. Вимагали уроків українською. Дивно, що це не завершилося видворенням хлопців-протестувальників зі школи або ще чимось гіршим. Як би там не було, а у Венґожеві почав діяти пункт навчання української мови. Ліцей Володимир закінчив у 1960 році та вирушив до Щеціна, де два роки навчався на україністиці Вчительської студії.

У 1962 році Володимир Галак почав вчителювати. Його було призначено в початкову чотирикласну школу в селі Ленкниця. Саме цей освітній заклад я закінчував того ж року, вперше пізнаючи нового дуже молодого вчителя, який, крім усіх інших предметів, навчав і української мови. На додаток він і керував школою, в якій навчалося менше двадцяти школярів. Існували, зокрема, й класи, де був лише один учень. Так вчився мій молодший, покійний вже, брат Зенон.

Ще вчителюючи в Ленкниці, Володимир Галак вирішив продовжити навчання заочно, вступивши в 1974 році на кафедру україністики Варшавського університету, що була тоді на вулиці Смичковій в дільниці Служевець-Висьціґі (Służewiec Wyścigi). І там через особливі обставини нам довелося зустрітися вдруге – був я тоді студентом другого курсу за цим же напрямом. Особливість зустрічі полягала в тому, що заочник-україніст приїхав на заняття з ногою в гіпсі, а нічліг йому, як й іншим, надавали у віддаленому кварталі Варшави. Я запропонував скористатися моєю кімнатою, яка була поверхом вище, просто таки над залом занять. Україністику Володимир Галак закінчив у 1979 році зі званням магістра філології.

Чергові, вже частіші, мої зустрічі як журналіста «Нашого слова» з Володимиром Галаком продовжувалися, коли він після ліквідації школи в Ленкниці перейшов у 1979 році вчителювати й директорувати до початкової школи в Байорах-Великих, що також розташовані у ґміні Сроково. Навчав, серед іншого, української мови й обов’язкової тоді російської. Там пропрацював до пенсії та ліквідації цього початкового сільського освітнього закладу. Деякий час був учителем української мови й у сроковській школі.

Попри насичене професійне життя, Володимир Галак знаходив час, щоб активно долучатися до української громадської діяльності, зокрема до роботи тодішнього УСКТ. Був головою ланки цієї організації в Срокові, пізніше – головою повітового правління УСКТ в Кентшині, членом воєводського правління УСКТ в Ольштині, а потім ще довголітнім головою гуртка ОУП у Байорах (Великих і Малих). Крім цього, його захопленням до останніх днів життя було бджолярство. Хоч, як згадує єдиний син Зенон, через хворобу не міг уже нічого робити в пасіці, часто просив його туди підвозити. Активно працював на громадських засадах в бджолярських організаціях. У 1976-1986 роках був головою, а пізніше ще й секретарем Ґмінного бджолярського товариства в Срокові. Доля не щадила Йому випробувань. Найбільшою трагедією була в 1994 році смерть дружини Стефанії після невиліковної хвороби.

Похоронна літургія і похорон Володимира Галака відбулися 20 січня цього року. У храмі парафії УГКЦ в Байорах-Малих і на цвинтарі в Срокові його відспівали парох Байор та Решеля отець Дарій Глінєвич та парох Кентшина й Асун отець Дмитро Гарасим. Прощальне слово над труною виголосили представники бджолярських організацій, які прийшли на похорон з прапорами своїх об’єднань. Слова подяки Володимиру Галаку й співчуття Родині та близьким передали священники. Один з Його перших учнів Тарас Янків, а в чину отців василіан отець Теодосій, попрощався листом зі своїм колишнім Вчителем, в якому, зокрема, написав:

«Я не зміг через багатокілометрову віддаль прибути особисто, щоб попрощатися з доброю Людиною, моїм першим вчителем, Людиною легендою в цій околиці Кентшинського повіту, і віддати останню шану. Отож, прийми, Мій Дорогий Вчителю, бодай це коротке написане слово як безмежний вияв моєї, і не лише моєї, вдячності за всю Твою чудесну педагогію, якою формував наші дитячі уми, та вмілу і всецілу відданість багатьом поколінням Ленкниці, Байор та інших сіл. Приходжу сьогодні тут душевно разом з Твоїм Сином Зенком, родиною і багатьма близькими друзями, знайомими, з якими розділяв Ти свій життєвий земний шлях, щоб Тобі сказати велике щире ДЯКУЮ. Прощаємо всі ми сьогодні Тебе, Володимире, надовго, бо звідти, куди ти відходиш по довгих роках перебування, вже не повернешся. Це ми колись приєднаємося до тебе, Володимире! Ти як досконалий вчитель і педагог вписався назавжди у наші серця своїм великим талантом, яким не лише заохочував, але вміло зацікавив до науки й здобування знання. Плоди твого початкового навчання колосальні, велике число учнів, яких ти виховував, закінчило вищі наукові інститути та стало на шлях також відроджування рідної мови, культури й релігії. І сьогодні, хоч Ти вже помер, але продовжуєш давати нам свій останній урок як учитель...

Сьогодні з тобою твої учні. Нещодавні, які з нетерпінням чекали на повернення до школи, і старші, які вже давно залишили шкільні стіни. Всі хочуть висловити свою вдячність

eprasa.pl 3e3e268bd8

за час, проведений разом, за те, що завдяки тобі вони стали розумнішими й кращими. Вони також завдячують тобі тим, ким вони є сьогодні. Частинка тебе залишиться в них і буде передана наступним. Вони, напевно, також хочуть вибачитися за пропущені завдання, за погану поведінку і за прикрощі, які вони спричинили. Ніхто з твоїх учнів сьогодні не пропав безвісти. І я міг би зарахувати себе до них. Нам не вистачало Тебе, коли ти взяв відпустку, щоб відновити сили. Нам не вистачало Твого доброго слова, твоєї посмішки і життєрадісності. Тому завжди спішили, щоб з Тобою, своїм вчителем, побачитись, поговорити про багато різного, те, що приємне, і те, що сумне.

Ми всі прощаємося з Тобою. І хочемо подякувати Тобі за твоє життя, нагадування про яке є для нас уроком, як треба жити. Ми хочемо, щоб воно запам'яталося нам назавжди. Бо воно про те, що є найважливішим. З того, чого Ти вчив нас усім своїм життям, ми теж колись складемо екзамен. Перед Ісусом постанемо найкращими. Учителем, якого ми, як і Ти, маємо наслідувати. Вічная пам'ять Тобі, наш дорогий Учителю Володимире».

Усі ми, хто знав Володимира Галака, приєднуємося до цих слів, тим більше, що інших представників від українських громадських організацій, як хоча б ОУП чи Вчительського товариства, чомусь не було. Складаємо єдиному синові Зенону з родиною і близьким найщиріші слова співчуття. А Вам, Володимире, хай ця нерідна мазурська земля буде пухом, як рідна в Улазові, про яку Ви завжди пам'ятали. ●

Степан МІГУС

16 січня на 87-му році життя відійшов у вічність

Володимир Галак

Вчитель, патріот, волонтер
і активний український громадський діяч.
Також активний у колі професійних бджолярів.
Випускник загальноосвітнього ліцею у Венґожеві,
Вчительської студії в Щеціні
та заочно україністики у Варшаві. Він виховав кілька поколінь молодих українців у дусі пошани до всього рідного. Найстарший волонтер фонду «Серця разом», українець серцем за будь-яких життєвих обставин. Жив у Срокові.

Висловлюємо щирі співчуття родині.
Вічна Йому пам'ять.

Управа та Рада Ольштинського відділу
Об'єднання українців у Польщі

З миром у серці повідомляємо, що 31 грудня 2025 року упокоїлася в Перемишлі наша дорога Мама і Приятелька

бл. п. Гелена Кобилко

з дому Процик

Наша Мама прожила повних 84 роки. Вона народилася під час Другої світової війни, 1 січня 1941 року на Бессарабії, яка тоді була під ворожою окупацією. Рідним селом Мами були Журавці. Доростала Вона в селах Весолово та Ґуя на Мазурах. Після одруження з Петром Кобилком проживала у селі Перли, а пізніше у місті Венґожево.

Від 29 листопада 2024 року перебувала в Екуменічному домі соціальної допомоги в Пралківцях неподалік Перемишля під опікою українських сестер служебниць СНДМ.

Тепло дякуємо директорці Дому с. Анні Дрозд, всім сестрам та працівникам за гарну опіку, реабілітацію та підтримку нашої Мами.

Дякуємо сердечно отцям василіянам за достойну молитву, Службу Божу і похорон – пароху греко- католицької парафії у Венґожеві о. Павлу Старуху, протоігумену ЧСВВ о. Ігорю Гарасиму з Варшави, який виголосив гарну глибоку проповідь.

Щиро дякуємо церковному хорові з Венґожева за спів, паламареві за допомогу, родині, друзям, сусідам, знайомим – всім, хто гарно попрощався з нашою Мамою та підтримав нас в цю тяжку годину.

При нагоді похорону вдалося зібрати добровільну пожертву на допомогу дітям, яка буде передана в Україну за посередництва Благодійного фонду «Серця разом» з Ґіжицька.

Вічна пам'ять нашій дорогій Мамі!

Ярослава та Богдан з родиною

З глибоким сумом повідомляємо,
що на 97-му році життя відійшов у вічність

Мирон Долик

з Бартошиць
Дорогий батько, дідусь та прадідусь.

Він народився у 1929 р. в селі Конюша, що біля Перемишля. Нехай добрий, світлий спомин про Мирона залишиться у серцях рідних, колег, односельчан, усіх, хто Його знав, любив та шанував.

Дякуємо усім, хто прийшов, щоб віддати шану та відвести Покійного на місце вічного спочинку.

Дочки Данута та Любомира з родинами

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10 / +48 661-420-649, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1400 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Statti виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 3e3e268bd8

eprasa.pl 3e3e268bd8